

Motion till riksdagen

1989/90:Kr211

av Bengt Kronblad (s)

Ett landsarkiv i Kalmar

Inom Kalmar län finns flera typer av arkivorganisationer. Ingen statlig institution i länet har arkivarie, men däremot arkivpersonal i olika omfattning. Landsarkivet i Vadstena servar de statliga institutionerna genom att ta emot leveranser av hundra år gamla handlingar och står genom sin fältverksamhet för inspektion och bevakning av det lokala arbetet.

Samtliga länets tolv kommuner har kommunarkiv direkt under kommunstyrelsen. Beroende av storlek ser bemanningen och de organisatoriska lösningarna olika ut. I flera kommuner finns också föreningsarkiv och folkrörelsearkiv.

Inom företagsvärlden finns i dag ingen ordnad arkivorganisation. De "herrelösa" arkiven från nedlagda industrier och bruk *kan* ha deponerats i kommuner hos kulturnämnder, hembygdsföreningar eller museer. De kommunala biblioteken är också en tänkbar förvarare av de "herrelösa" arkiven.

Landstinget har en uppbyggd arkivorganisation som täcker samtliga landstingets verksamhetsområden från 1862 och framöver inom administration, medicin, kultur, kommunikation och den sociala verksamhet som landstinget har och har haft.

Utveckling

I den nu liggande arkivutredningen "Öppenhet och samhälle", talar utredningen om landsarkiv på länsnivå som en önskvärd utveckling. Skälen till detta är att närheten till arkivmaterialet skall förbättras för de olika intressenterna. En region skall kunna hysa sin samlade historia vare sig det gäller folkrörelser, statlig, landstingskommunal, primärkommunal eller privat verksamhet.

För de statliga och de kommunala verksamheterna finns i dag lagar som reglerar arkivverksamheten. Så är inte fallet med den privata sektorn och ej heller för folkrörelserna. Man kan dock enas om att folkrörelserna och den privata sektorn har en sådan stor betydelse att kunskapen om deras historia och möjligheterna att få ta del av den och forska i den måste göras bättre och säkrare. För dem råder inte offentlighetsprincipen.

Lokaler

Landsting och kommuner förvarar i dag sina arkivalier hos sig själva. En del har kanske utnyttjat möjligheten att deponera hos landsarkivet i Vad-

stena, förmodligen i liten omfattning. Företagens arkivlokaler är förmodligen så avpassade att de skall rymma den mängd handlingar, för vilka det finns bevarandeskyldighet enligt bokföringslagen.

Värdet av att ha en regions samlade arkiv lokaliserade till en central ort inom regionen är obestridligt. Lokaliseringen av ett landsarkiv till Kalmar skulle medföra att den lokalhistoriska forskningen kunde utvecklas, att den akademiska forskningen på ort och ställe kunde få en helhetsbild av regionen – politiskt, socialt, ekonomiskt och kulturellt.

Inom Kalmar län har visats intresse för ett landsarkiv. Kalmar kommun har föreslagit en lämplig lokallösning och en tänkbar utveckling kan vara lokal- och personalsamverkan mellan redan befintliga arkivorganisationer. Att de arkiv som ej omfattas av lagstiftning skall beredas möjlighet till vård och förvaring råder det enighet om, och till detta bör stat, landsting och kommuner kunna bidra.

Skälen för en lokalisering av ett landsarkiv till Kalmar är bl.a. följande:

- Högskolan i Kalmar har utvecklats starkt de senaste åren. Här finns också FOJO, fortbildning av journalister.
- Stora möjligheter finns till samverkan mellan ett landsarkiv, kommunens eget arkiv, folkrörelsearkivet samt landstingets arkiv. Möjlighet till samverkan med Domkyrkoarkivet, läns museet och gymnasieskolans arkiv föreligger också.
- Ändamålsenliga lokaler kan anordnas i någon av de gamla kvarnbyggnaderna vid hamnen, där redan läns museet, med samlingar från regalskeppet Kronan, är lokaliserat och en ny stor konsert- och samlingslokal uppföres.
- Kontor för olika verksamheter, både statliga, kommunala och privata, finns också här.

Ett landsarkiv skulle därmed kunna inordnas i ett mångfasetterat och spännande kvarter, där det finns en rad möjligheter att samutnyttja resurser. Det skulle samtidigt bli ett tillskott till möjligheten att kunna bevara denna miljö.

- I dessa byggnader bedriver också Samhall Kalmarsund en reprografiverksamhet, som har en rikstäckande specialitet i form av dokumentation av handlingar. Närhet till denna verksamhet ger stora möjligheter att utnyttja bästa möjliga teknik.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av ett landsarkiv till Kalmar.

Stockholm den 16 januari 1990

Bengt Kronblad (s)